

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande (RP 188/2020 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- lagstiftningsråd Virpi Koivu, justitieministeriet
- planerare Elina Ryymin, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Vilja Juvonen, Folkpensionsanstalten
- verkställande direktör Katariina Poskiparta, Studenternas hälsovårdsstiftelse.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands studerandekårens förbund - SAMOK rf
- Finlands studentkårens förbund FSF rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande ändras genom att det till lagen fogas en paragraf om Studenternas hälsovårdsstiftelses rätt att få information. Det föreslås att Studenternas hälsovårdsstiftelse på begäran avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna ska få sådana uppgifter som är nödvändiga för att trygga tillgången till studerandehälsovårdstjänster och tjänsternas tillgänglighet samt för att i tillräcklig grad identifiera de studerande. Det föreslås att Studenternas hälsovårdsstiftelse ska få de begärda uppgifterna av de personuppgiftsansvariga för högskolornas riksomfattande datalager. Studenternas hälsovårdsstiftelse ska få de uppgifter som nämns i propositionen endast för att säkerställa att den studerande har rätt att använda studerandehälsovårdstjänsterna och för att säkerställa lika tillgång till studerandehälsovårdstjänster och tillgänglighet i fråga om tjänsterna.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2021.

Betänkande ShUB 41/2020 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande (695/2019), nedan lagen om studerandehälsovård, träder i kraft den 1 januari 2021. I och med den nya lagen får både universitetsstuderande och yrkeshögskolestuderande rätt till de studerandehälsovårdstjänster som ordnas av Folkpensionsanstalten (FPA) och som produceras av Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS). Studerandehälsovården för högskolestuderande ska finansieras dels med statliga medel (77 %), dels med en obligatorisk hälsovårdsavgift som tas ut av de studerande (23 %).

SHVS kundkrets har genom lag begränsats till universitetsstuderande och yrkeshögskolestuderande, så SHVS måste kunna försäkra sig om att en studerande har rätt att använda studerandehälsovårdstjänsterna genom att kontrollera att han eller hon har anmält sig som närvarande vid en finländsk högskola. I den gällande lagen om studerandehälsovård finns inga bestämmelser om vilka uppgifter SHVS får samla in om en studerande utan den registrerades uttryckliga samtycke. Utan en i lagen föreskriven rätt att få information skulle SHVS vara tvungen att ålägga en studerande att komma till dess verksamhetsställe för att styrka sin identitet och sin rätt att använda studerandehälsovårdstjänsterna.

Syftet med propositionen är att föreskriva om rätt för SHVS att på begäran avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av de personuppgiftsansvariga för högskolornas riksomfattande databaser få de uppgifter som är nödvändiga för att säkerställa tillgången till studerandehälsovårdstjänster och tjänsternas tillgänglighet och för att i tillräcklig grad identifiera de studerande. Dessutom ska SHVS enligt propositionen ha rätt att separat få uppgifter om första årets studerande för ordnande av hälsoundersökning. Stiftelsens rätt att få andra uppgifter ska även i fortsättningen grundas på den registrerades uttryckliga samtycke i enlighet med dataskyddsbestämmelserna eller på annan lagstiftning.

Social- och hälsovårdsutskottet anser att den föreslagna rätten att få information behövs och fyller sitt syfte och tillstyrker lagförslaget, men med de ändringar som framgår av detaljmotiveringen nedan.

Utskottet konstaterar att den föreslagna regleringen är nationell speciallagstiftning som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning och som ska motiveras med avseende på kraven i den förordningen och i 10 § i grundlagen. Principen om laglighet i artikel 5.1 a i dataskyddsförordningen förutsätter att åtminstone ett sådant villkor som anges i artikel 6.1 i förordningen är uppfyllt vid behandlingen av personuppgifter. Utskottet konstaterar att propositionen i första hand grundar sig på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, eftersom behandlingen av personuppgifter om studerande grundar sig på den registeransvariges, SHVS, lagstadgade uppgift att producera studerandehälsovårdstjänster för högskolestuderande. Rätten att få uppgifter kan också anses vara en förutsättning för att SHVS ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, så att tillgång till studerandehälsovårdstjänster och tjänsternas tillgänglighet säkerställs.

Betänkande ShUB 41/2020 rd

DETALJMOTIVERING

Ingressen. Utskottet föreslår att det till den finska lagens ingress fogas ett författningsnummer som saknas.

31 a §. Studenternas hälsovårdsstiftelses rätt att få uppgifter. I 1 mom. finns en bestämmelse om att SHVS ska ha rätt att på begäran avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av de personuppgiftsansvariga för högskolornas riksomfattande datalager få de uppgifter som är nödvändiga för att säkerställa tillgången till studerandehälsovårdstjänster och tjänsternas tillgänglighet och för att i tillräcklig grad identifiera de studerande. Nödvändiga uppgifter är enligt propositionsmotiven den studerandes förnamn, efternamn och personbeteckning. Nödvändiga uppgifter är dessutom uppgift om studerandes närvaroanmälan, studieort, högskola, styrningsområde och examen.

Utskottet konstaterar att också studentnumret är en sådan i paragrafen avsedd uppgift som är nödvändig för att identifiera de studerande. Enligt en utredning till utskottet från social- och hälsovårdsministeriet finns det risk för att det uppstår fel och brister i journalhandlingarna om man inte får ett studentnummer för varje studerande. Det finns risk för detta om en studerande som saknar finsk personbeteckning senare får en personbeteckning. Personen dubbleras då i dokumenthanteringen som en annan person, vilket betyder att det finns två uppsättningar journalhandlingar om honom eller henne. Om SHVS får ett studentnummer för varje studerande kan man sammanföra journalhandlingarna till en samordnad helhet.

Om den studerande inte har en finsk personbeteckning får SHVS enligt paragrafens 2 mom. utöver de uppgifter som avses i 1 mom. begära den studerandes studentnummer och uppgiften om den studerandes könstillhörighet för att skapa en tillfällig identifikationskod för honom eller henne. Den tillfälliga identifikationskoden får användas endast när den studerandes uppgifter behandlas inom studerandehälsovården.

Enligt 11 § 2 mom. i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) är personbeteckningen individuell och består av födelsetid, individuellt nummer och kontrollbeteckning. Om en person inte har en finsk personbeteckning, skapar myndigheten en egen tillfällig identifikationskod för honom eller henne i sin organisation. För att skapa den tillfälliga koden behövs uppgift om personens födelsetid och kön. På grund av detta föreslår utskottet att 2 mom. ändras så att SHVS rätt att få information ska innefatta uppgift om födelsetid och kön för de studerande som inte har en finsk personbeteckning. SHVS har rätt att få uppgifter om studentnumret redan med stöd av paragrafens 1 mom., eftersom studentnumret är en uppgift som är nödvändig för att identifiera de studerande.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Betänkande ShUB 41/2020 rd

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 188/2020 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande (695/2019) en ny 31 a § som följer:

31 a §

Studenternas hälsovårdsstiftelses rätt att få uppgifter

Studenternas hälsovårdsstiftelse har rätt att på begäran avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av de personuppgiftsansvariga för högskolornas riksomfattande datalager få de uppgifter som är nödvändiga för att säkerställa tillgången till studerandehälsovårdstjänster och tjänster-
nas tillgänglighet och för att i tillräcklig grad identifiera de studerande.

Om den studerande inte har en finsk personbeteckning, får Studenternas hälsovårdsstiftelse i stället för personbeteckningen utöver de uppgifter som avses i 1 mom. begära uppgift om den studerandes födelsetid och studentnummer och uppgiften om den studerandes könstillhörighet för att skapa en tillfällig identifikationskod för honom eller henne. Den tillfälliga identifikationskoden får användas endast när den studerandes uppgifter behandlas inom studerandehälsovården.

Studenternas hälsovårdsstiftelse har för ordnande av hälsoundersökning rätt att utöver de uppgifter som nämns i 1 och 2 mom. få information om huruvida en högskolestuderande är en första årets studerande. Studenternas hälsovårdsstiftelse har också rätt att på begäran avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få kontaktuppgifter till sådana studerande som är berättigade till hälsoundersökning, för att de i tillräcklig utsträckning ska kunna informeras om undersökningen. Sådana uppgifter är antingen den studerandes personliga telefonnummer eller, om han eller hon inte har ett eget telefonnummer eller det inte är tillgängligt, hans eller hennes hemadress.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande ShUB 41/2020 rd

Helsingfors 2.12.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Kim Berg sd
medlem Anna-Kaisa Ikonen saml
medlem Arja Juvonen saf
medlem Noora Koponen gröna
medlem Aki Lindén sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Sofia Virta gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.